

sodišča je določen Mih. Urbančič, ki je zmožen sloven. jezika. — Zaveza slov. učiteljskih društev je imela svoj letošnji občni zbor v Gorici dne 15. in 16. t. m. — V Cerknem se bode odkrila spominska plošča slavnemu računarju vitezu dr. Fr. Močniku. — Dopolnilni volitvi za goriški deželni zbor bodeta 27. in 28. avgusta.

Gališko. Kolera se v tej deželi vedno bolj razširja. — V Lvov je prišlo nekaj madjarskih ministrov s 100 Madjari ogledat si deželne razstave. Pri neki priliki se je govorilo, da sta madjarski in poljski narod ona stebra, ki vzdržujeta našo državo. Kdo pa jim to verjame?!

Vunanje države.

Rim. Dne 2. julija so sv. oče poslali braziljskim nadškofom in škofom encikliko ali večje pismo, v katerem jih zlasti opominjajo, naj skrbé za dobre dušne pastirje.

Italija. V Kataniji in njeni okolici na Siciliji so bili potresi, ki so popolnoma razrušili 7 vasij, 13 pa deloma. Več ljudi je mrtvih in mnogo ranjenih. — Pretekli ponedeljek je prenehalo na Siciliji obsedno stanje. Naj se za neizrečeno ubogo ljudstvo tudi kaj stori, sicer bode zopet začelo puntati!

Francosko. Zadnjič smo poročali, da je 30 anarhistov bilo v Parizu na tožni klopi. Ta velika pravda je bila 13. t. m. končana. Le štirje zatoženci so bili obsojeni, a le zaradi navadnih hudodelstev, vsi drugi so oproščeni.

Rusko. Velika kneginja Ksenija se je omožila z velikim knezom Aleksandrom. Ali na dan poroke se jima je primerila velika nezgoda. Nepoznani zlikovci so bili prežagali tramove mostiča, ki se je podrl, ko se je čezenj peljala kočija. Veliki knez je hudo ranjen na glavi, njegova soproga si je zlomila roko, kočijaž pa je obležal mrtev.

Bolgarsko. Govori se, da se bode vrnil Cankov, velik prijatelj Rusov, na Bolgarsko. Vendar pa bode boljše za državo, ako se nikoli ne vrne; kajti dvema gospodoma ne more nihče služiti, tudi dvema državam ne. — Sobranje ali zbornica poslancev se bode razpustila in nove volitve razpisane na dan 23. septembra.

Srbsko. Mejna straža je 12. t. m. ustrelila na dva Ogra, ki sta se pri Oršovi peljala v čolnu po Donavi proti srbski meji. Jeden je bil v priči mrtev. — Ker so se ministri sprli, odpovedala sta se svoji službi ministra Andonovič in Petrovič.

Azija. Med Kitajci in Japonci je še vojska. Japonsko brodovje se je lotilo utrdbe Wei-Hai-Wei. Če jo zavzame, jej je odprta pot v glavno mesto Kitajske, Peking. Korejska kraljica je prosila ruskega poslanika za varstvo, katero jej je ta obljubil.

Afrika. V Maroku je zopet upor ali punt. Kabili okoli Tangere so se uprli. Zavzeli in porušili so več maroških trdnjav in volili svoje posebne kajide (župane), ker nečejo priznati sultanovih guvernérjev. Maroški sultan je bojda že poslal svojo vojsko zoper vstajnike.

Za poduk in kratek čas.

Mojster Martin „Železnoroki“.

V začetku trinajstega stoletja vladal je vshodni Avstriji kot cesarski namestnik vojvoda Friderik, zadnji potomec Babenberžanov. Ker so takratnemu nemško-rimskemu cesarju Frideriku II. dohajale pritožbe črez njegovega namestnika Babenberžana, prišel je cesar leta 1237. na Dunaj, da se sam prepriča o krivicah svojega namestnika.

Več mesecev mudil se je cesar v veličastnem mestu ob Donavi. Posebno so ga zanimale znamenitosti Dunajskega mesta. Koncu njegovega bivanja na Dunaju sporoči mu nekega dne njegovo spremstvo, da zunaj mesta stanuje kovač, največja zanimivost Dunajskih mestjanov; da kovaški mojster Martin ni le samo najbolj praktičen kovač, temuč tudi najmočnejši mož na daleč in široko. Zavoljo te njegove moči imenuje ga staro in mlado, mojster Martin Železnoroki. Njegova zasebna skrivnost pa je, da vsaki dan samo tako dolgo dela, da štiri »groše« zasluzi; tedaj položi kladno v stran, in nobena zemeljska moč ga več ne pripravi k delu, ako bi se mu ravno zlati gradovi obetali.

Ta novica je storila cesarja radovednega, ter jezdi s spremstvom k Martinovi kovačnici.

Mojster Martin je kakor po navadi sedel na kameniti klopi pred kovačnico, ter se igral s svojim psom, ko prijezdi cesar s spremstvom. Pokliče kovača in mu veli naj podkova njegovega konja.

»Morajo gospod vitez pač jutri priti«, pravi mirno mojster Martin. »Dnes ne vzamem več kladva v roke«.

»In ako ti rečem, da sem cesar, ter ti pod smrtno kaznijo zapovem, da mi konja podkovaš?«

»Je že mogoče, da ste cesar, gospod vitez, imate me tudi pravico usmrtiti; pa povem vam, da »Železnoroki« ne dela več, ko je njegov čas počitka«.

Cesar zdaj namigne svojemu spremstvu naj se oddali, ter osorno reče kovaču:

»Ako mi poveš resnico, zakaj ti vsak dan le tako dolgo delaš, da štiri groše zasluziš, ti pustim življenje«.

»Visoki gospod, glejte«, pravi mojster Martin, »te štiri groše potrebujem za vsakdanje življenje; ker en groš dam vkraj zastonj, enega povrnem nazaj, enega vržem proč, in enega potrebujem za-se«.

»Hočeš me noriti«, zagromi cesar nad njim, »povej, kaj pomeni tvoje besedičenje?«

Martin Železnoroki pravi na to mirno in odločno: »en groš dam vkraj zastonj, ker dam ga ubogim; enega vrnem nazaj, dam ga mojemu očetu; tako skrbim zdaj za njih, kakor so poprej oni za-me skrbeli, ko sem bil še otrok; enega vržem proč, dam ga moji ženi; ker ona ves dragi dan druga ne dela, kot je in pije; in zadnjega hranim za-se, katerega potrebujem za živež in obleko«.

»Res čudno«, pravi cesar na to, »ti si hraber in priden mož! Na, tukaj vzemi to možnjo z denarji v plačilo; pa zastavi mi tvojo častno besedo, da nikomur tega ne poveš, kar si ravno zdaj meni povedal, dokler stokrat mojega obraza ne vidiš«.

Kovač Martin je obljubil molčati, cesar pa se je vrnil nazaj v mesto.

Na večer po večerji povedal je cesar svojim svetovalcem in drugi dvorni gospódi zastavico o štirih groših, od katerih se dá eden vkraj zastonj, eden se povrne, eden se vrže proč, in eden se porabi.

Pa noben od navzočih, tudi najmodrejši in učeni zastavice ni znal rešiti. Cesar se je od njih poslovil, a dal njim je čas za pomislek še drugi dan do poludne.

Drugi dan je prišlo na misel enemu dvornih gospodov, da je to zastavico gotovo mojster Martin cesarju povedal, in le on bode jo znal rešiti. In vsi so se odpravili na tihoma h kovaču. Pa vkljub prošnjam in grožnjam mojster Martin ni hotel zastavice rešiti. Ali ko mu dvorni gospodje na kamenito mizo naštejejo sto čisto novih, svetlih cesarskih cekinov, se Martin dobrovoljno nasmehne; vsak cekin v roki držeč pregleda in potem reši zastavico.

Ko cesar to zvé, pošlje hitro po njega, se hudo razsrđi nad njim, zakaj ni držal dane besede. Zagrozil mu je s smrtjo.

Mojster Martin Železnoroki poslušal je mirno cesarjeve srdite besede. Potem pa reče: »Oprostite svetli cesar! Po vaših besedah bilo mi je dovoljeno, tem gospodom zastavico rešiti. Glejte! rekli ste mi, kadar bodem stokrat vaš obraz videl; ti gospodje dali so mi sto cekinov, na katerih sem videl stokrat cesarjev obraz, česar se mi še dozdej nikoli ni posrečilo.«

Zdaj se je cesar nasmehnil ter mu reče: res mojster Martin Železnoroki, ti si prebrisan bolj kot vsi moji dvorni svetovalci. Tukaj imaš še sto cekinov, ter pojdi v miru domu.

Smešnica. Katehet vprašajo v šoli: »Ti, Janezek, zakaj se pri sv. birmi mazili čelo, ne pa roka ali noga?« Janezek: »Ker čelo mora imeti vsak človek, roke in noga pa ne.«

Razne stvari.

(Zahvala.) Mil. knezoškoč dr. Mihael Napotnik so za zidanje nove farne cerkve v Št. Pavlu pri Voljski 100 gld. darovati blagovolili, za kateri znesek podpisani v svojem in imenu vseh faranov presrečno zahvalo izreka. Mihael Plešnik, župnik.

(Primicija), ki bi se imela obhajati 19. avgusta v Šmartnu na Paki, je preložena na nedoločen čas.

(Vabilo na veselico), katero priredi »Ormoška čitalnica«, dne 19. avgusta 1894 na vrtu gospé Kapusove v proslavo rojstnega dne Njega Veličanstva Frana Josipa I. Vspored: A. Petje in godba. B. Prosta zabava in ples. Začetek ob 5. uri popoldne. Vstopnina za osebo 30 kr. Med posameznimi točkami svira »Ptujška godba«. Odbor.

(Sv. maša za dušnica) za nadvojvodo Viljema se je darovala v Ormožu dne 11. t. m. ob 8. uri popoldne v župnej cerkvi sv. Jakoba. Vdeležili so se c. kr. uradniki, drugi dostojanstveniki in šolska mladež iz Huma in Ormoža s svojim učiteljstvom.

(Šola na Muti.) O njej piše »Mir«: »Šolo na Muti so prodali nemškemu šulvereinu za 4000 gold. Otroci se skrivajo po gozdih, ker se šole bojijo, kjer je zdaj vse nemško in nič ne zastopijo.«

(Šola v Marenbergu.) Na tej šoli se je do nedavnega časa v I. razredu toliko podučevalo v slovenskem jeziku, da so se naučili slovenski otroci brati. Odkar pa vlada na Marenberski šoli novi nadučitelj, je slovenščina popolnoma izključena. Ali ni več nobene pravice na svetu?

(Zahvala.) Prečastiti gospod dr. Ivan Križanič, kanonik v Mariboru, je gasilnemu društvu v Križevcih pri Ljutomeru 40 kron blagodušno podaril, za kar se mu izreka s tem najiskrenejša zahvala.

Odbor gasilnega društva.

(Samomor.) Na Falu ob Dravi se je na svojem brodu ustrelil 9. avgusta posestnik Ferdinand Walcher. Vsled neke bolezni se mu je bojda pamet zmešala.

(Vihar in toča) sta 4. t. m. o poldne neznansko razsajala v Muravcih, Godomercih, Gerlovi, Vržeju in na Cvenu blizu Ljutomera.

(Učiteljske spremembe.) Za nadučitelja v Dobovo pride g. F. Pirc, nadučitelj v Vržeju. Učitelj pri Sv. Bolfanku na Kogu je postal g. Fr. Canjko, nadučitelj pri sv. Duhu, in pri Veliki nedelji g. Ant. Eberl. G. Marija Pirc pride iz Vržeja za podučiteljico v Dobovo. Stalno nameščena sta: podučitelj g. Lud. Černej v Makolah in podučiteljica gdě. Lucija Gabersček pri Svetinah.

(Tatvina.) V Ljutomeru je nepoznan uzmovič v Sramlovem hôtelu ukradel denarja in vina za kacic 90 gld.

(Darilo banke Slavije.) Ta banka je podarila Cvenskemu gasilnemu društvu 50 gld.

(V gozdu porodila) je na Velki blizu Cmureka nepoznana ženska dva fantiča. Neka usmiljena kmetica jo vsprejme v svojo hišo. Za nekaj dni pa ženska izgine in zapusti kmetici dvojčka.

(Težko ranil.) V Slov. Gradcu sta se 5. t. m. v gostilni hlapca Janez Vrunčko in Franz Gošer zaradi neke deklina stepla. Gošer je svojemu nasprotniku zdrobil z lato spodnjo čeljust.

(Nečloveški redar.) Dne 13. t. m. o poldne je v Celju mestni policaj na trgu ravno pred mestno hišo, v kateri je policijska stražnica, nekemu kmetu, ki se je branil ubogati ga, a se mu ni niti najmanje s silo vsprotivil, z golo sabljo zasekal roki tako, da mu je presekal dve veliki žili. Kmeta, kateri je zgubil mnogo krvi, odpeljali so v bolnišnico, ter je jako nevarno ranjen. Ljudstvo po mestu in v okolici je vsled tega dogodka jako razburjeno.

(Radovednosti) Mariborzanke gledé na »otroke« v Beljaku, žal, da ne moremo ustreči; kajti nagli sklep obč. zastopa v tisti reči nam ne dokaže resnice, pač pa njegovo sovraštvo do oo. frančiškanov.

(V Marijinem Celju) je preteklo soboto in nedeljo bilo nad tisoč slovenskih romarjev. Vodil jih je č. g. profesor dr. A. Medved v družbi 6 č. gg. lavantinskih duhovnikov. Romarji iz naše škofije so milostlj. knezoškoču poslali to-le brzojavko: »Nad tisoč pobožnih romarjev slavne lavantinske vladikovine danes pred prestolom Marijinim goreče moli: Bog in Marija blagrujta presvetlega knezoškoča Mihaela!«

(Odkritje.) Mateja Cigaleta spomenik odkrije se dne 26. avgusta v Črnem vrhu. Svojo udeležbo zagotovilo je pisateljsko društvo, idrijska čitalnica, delavsko bralno društvo itd. Vse to obeta, da se bode slavnost dobro obnesla.

(Trpinčenje živalij.) Nedavno je v graškem predmestju v Mariboru silno trpinčil neki hlapec perutnino svoje gospodinje. Na opominjevanje od strani policije ni odnehal, svoje ime pa je zamolčal in zato so ga pripravili. — Dne 1. avgusta so vzeli konja nekemu kmetu iz mestne okolice, ker že vsled starosti, povrh pa še zavolj trpinčenja in prevelikega stradanja nikakor ni mogel več delati. Oddali so konja konjedercu.

(Na tuje!) Kdor hoče po ceni obiskati kak daljni kraj, stori to lahko zdaj, kajti vozijo sedanje dni vlaki po znižani ceni na vse strani. Ta teden n. pr. v Marija-Celje, prihodnje dni pa v Benetke, na Reko, v Trst, v Budimpešto in na Dunaj. Natančneje se bere o tej stvari skoraj na vsaki večji postaji.

(Od hlapca do milijonarja.) V Št. Pavlu v Ameriki je umrl neki Valentin Blatz. Rojen je bil na Nemškem, ter do l. 1848. delal v raznih pivovarnah na Bavarskem. L. 1848. pride v Ameriko ter si v dveh letih prihrani 390 dolarjev, za katere si napravi mali pivovar. V teku let je svojo tovarno jako razširil ter si pridobil do 20 milijonov dolarjev. — V sedanjem času pa je kaj takega težko mogoče, ker je svet »prekunšten«.

(Duhovniške spremembe.) Upravitelj dekanije na Ptuj je preč. g. Jakob Meško, častni korar in župnik pri Sv. Lovrencu v Slov. gor. Č. g. Marko Črnko, dozdej vikar na Ptuj, postal je tam provizor. Č. g. Anton Drozg, kaplan pri Sv. Barbari pri Vurbergu, pride v Št. Lovrenc na Dravskem polju. — Kapelska župnija je razpisana do 21. septembra in Ptujška prostija do 25. septembra t. l.

Loterijske številke.

Gradec 11. avgusta 1894: 82, 62, 54, 10, 75
Dunaj » » » 66, 34, 4, 8, 39